

Obsah

PREDHOVOR	7
1 PREDMET PSYCHOLÓGIE A VÝZNAM PSYCHOLOGICKÝCH POZNATKOV	9
1.1 <i>Pojem a predmet psychológie</i>	9
1.1.1 Biologický prístup	10
1.1.2 Behavioristický prístup	11
1.1.3 Psychodynamický prístup	11
1.1.4 Fenomenologický prístup	12
1.1.5 Gestalt (tvarová) psychológia	12
1.1.6 Kognitívny prístup	13
1.1.7 Kultúrny prístup	14
1.2 <i>Historický vývin od filozofie k psychológii</i>	14
1.3 <i>Psychologické disciplíny</i>	21
1.4 <i>Význam psychologických poznatkov a základné pojmy</i>	23
1.5 <i>Metódy psychológie a diagnostika</i>	27
1.5.1 Druhy rozhovorov	32
1.5.2 Požiadavky na výskumníka pri vedení kvalitatívneho rozhovoru	34
1.5.3 Psychologický dotazník	37
1.5.4 Výkonové testy	39
1.5.5 Projektívne testy	40
1.5.6 Psychofyziológické metódy	41
1.5.7 Diagnostika sociálne významných vlastností osobnosti využívaná v psychológii	42
1.5.8 Diagnostika interpersonálnych vzťahov v psychológii	49
1.5.9 Diagnostika skupín v psychológii	52
2 DETERMINÁCIA ĽUDSKEJ PSYCHIKY	58
2.1 <i>Biologická determinácia ľudskej psychiky</i>	58
2.1.1 Nervová sústava a jej činnosť	58
2.1.2 Žľazy s vnútornou sekréciou	63
2.1.3 Telesný stav a rast organizmu	64
2.1.4 Biologické potreby	65
2.1.5 Dedičnosť	66
2.1.6 Temperament	68
2.1.7 Vzťah medzi telesnými a duševnými vlastnosťami	71

3 SOCIÁLNA DETERMINÁCIA ĽUDSKEJ PSYCHIKY	73
3.1 Charakteristika sociálneho prostredia	73
3.2 Postoje a predsudky	76
3.3 Interpersonálna príťažlivosť	80
3.3 Dôveryhodnosť a stereotypy	84
3.4 Chyby v sociálnej percepcii	88
3.5 Asertivita a psychická manipulácia	94
4 CHÁPANIE ĽUDSKEJ PSYCHIKY, PREŽÍVANIE A SPRÁVANIE	103
4.1 Prežívanie a správanie	103
4.2 Psychika, vedomie a nevedomie	105
4.2.1 Vlastnosti psychiky	106
5 POZNÁVACIE PROCESY	108
5.1 Psychické poznávacie procesy	108
5.1.1 Všeobecná charakteristika pociťovania	109
5.1.2 Základné druhy pocitov	110
5.1.3 Všeobecná charakteristika vnímania	114
5.1.4 Základné druhy vnímania	116
5.1.5 Zrakové ilúzie a teórie zrakových ilúzií	122
5.2 Predstavivosť (predstavy a fantázia)	130
5.2.1 Všeobecná charakteristika predstavivosti	130
5.2.2 Základné druhy a typy predstáv	131
5.3 Myslenie a reč	133
5.3.1 Všeobecná charakteristika myslenia	133
5.3.2 Myšlienkové operácie	134
5.3.3 Formy myslenia	135
5.3.4 Myslenie a riešenie problémov, úloh	136
5.3.5 Základné druhy myslenia	137
5.3.6 Všeobecné rozumové schopnosti – inteligencia	140
5.3.6.1 Vývoj chápania a merania inteligencie	142
5.3.6.2 Inteligencia a špeciálne schopnosti	143
5.3.6.3 Gardnerova teória siedmych inteligencií	145
5.3.7 Aristotelove formy myslenia	147
5.3.8 Heuristické operácie	149
5.3.9 Rozhodovanie	152
5.3.9.1 Heuristika reprezentatívnosti	153

5.3.9.2	<i>Heuristika založená na dostupných informáciách</i>	155
5.3.9.3	<i>Heuristika ukotvenia a prispôsobenia</i>	155
5.3.9.4	<i>Efeki kognitívneho rámcu</i>	157
5.3.10	<i>Všeobecná charakteristika reči</i>	158
5.4	<i>Pamäť</i>	159
5.4.1	<i>Všeobecná charakteristika pamäti</i>	159
5.4.2	<i>Fázy pamäti</i>	160
5.4.3	<i>Základné druhy a typy pamäti</i>	161
5.4.4	<i>Formy kódovania</i>	162
5.5	<i>Pozornosť</i>	167
5.5.1	<i>Všeobecná charakteristika pozornosti</i>	167
5.5.2	<i>Druhy pozornosti</i>	168
5.5.3	<i>Vlastnosti pozornosti</i>	169
5.5.4	<i>Habitácia a pozornosť</i>	170
5.5.5	<i>Výberová a rozdelená pozornosť</i>	171
5.5.6	<i>Stroopov efekt</i>	172
6	CITOVÉ PROCESY (STAVY)	174
6.1	<i>Všeobecná charakteristika citov</i>	174
6.1.1	<i>Základné druhy citov</i>	175
6.2	<i>Vlastnosti citov</i>	178
7	VÔLOVÉ PROCESY (STAVY)	181
7.1	<i>Všeobecná charakteristika aktivácie</i>	181
7.1.1	<i>Aktivačné činitele</i>	182
7.2	<i>Motivácia a štruktúra motivácie</i>	183
7.2.1	<i>Fyzikálne homeostatické modely motivácie</i>	184
7.3	<i>Charakteristika vôľového konania</i>	185
7.3.1	<i>Vlastnosti vôle</i>	186
7.4	<i>Správanie človeka</i>	188
7.4.1	<i>Správanie človeka v záťažových a konfliktných situáciách</i>	189
7.4.2	<i>Konfliktové situácie a reakcie na ne</i>	191
7.4.3	<i>Riešenie konfliktov</i>	192
8	VYBRANÉ PSYCHICKÉ PORUCHY	194
8.1	<i>Neurotické poruchy</i>	194
8.1.1	<i>Úzkostné poruchy</i>	194
8.1.2	<i>Obsedantno – kompulzivna porucha</i>	195

8.1.3 Reakcie na závažný stres a poruchy prispôsobovania.....	196
8.1.4 Dissociatívne (konverzné) poruchy	197
8.1.5. Somatoformné poruchy.....	199
8.1.6 Iné neurotické poruchy	201
8.2 Drogová závislosť.....	202
9 UČENIE A PSYCHIKA	205
9.1 Charakteristika učenia	205
9.2 Hra ako druh učenia.....	211
9.3 Poruchy učenia.....	212
9.3.1 Vývinová dyslexia	220
9.3.3 Vývinová dysortografia	226
9.3.4 Vývinová dyskalkúlia	226
9.3.5 Diagnostika porúch učenia.....	229
9.3.6 Dyslexia a nové prístupy.....	232
9.3.7 Metódy nápravy dyslexie používané v praxi	236
10 LITERATÚRA	240
11 PRÍLOHY	251